

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych - radcy prawnego A. K.

w sprawie radcy prawnego D. P., obwinionego o czyny z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego; art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych,

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na rozprawie w dniu 28 marca 2024 r., kasacji wniesionej przez obwinionego r.pr. D. P., od prawomocnego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 8 czerwca 2022 r., sygn. akt [...], w zakresie pkt 2, 4, 5, 6 i 11 uchylającego, w zakresie pkt 9, 10 zmieniającego a w pozostałym zakresie utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 22 czerwca 2021 rok., sygn. akt [...]

orzeka:

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje Wyższemu
Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w**

Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 28 stycznia 2020 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] wystąpił do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] o ukaranie radcy prawnego D. P. obwinionego o to, że:

1. w okresie od dnia 21 września 2018 r. do dnia 13 stycznia 2020 r. w W., mimo kierowanych wezwań do zapłaty, nie zwrócił D. B. kwoty 13.000,00 zł, zapłaconej mu w oparciu o postanowienia porozumienia zawartego w dniu 6 grudnia 2016 r. mimo iż ziszcza się przesłanka statuująca obowiązek zwrotu D. B. ww. kwoty w okolicznościach, że pozostałe strony umowy spółki partnerskiej nie poniosły kosztów w wysokości co najmniej 13.000,00 zł, w związku z zamiarem rozpoczęcia prowadzenia projektu wspólnej kancelarii prawnej, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
2. mając świadomość i wiedzę, że projekt prowadzenia działalności w formie spółki partnerskiej nie będzie realizowany, nie poinformował o tej okoliczności D. B., czym wprowadził go w błąd co do realizowania projektu prowadzenia działalności w ww. formie, co skutkowało tym, że D. B. zawarł z D. P. w dniu 6 grudnia 2016 r. w W. porozumienie, w ramach którego zapłacił na rzecz D. P. kwotę 13.000,00 zł. tytułem rekompensaty za rezygnację z udziału w spółce partnerskiej, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

3. w okresie od dnia 17 sierpnia 2016 r. do dnia 13 stycznia 2020 r. w W., mimo kierowanych do niego próśb lub wezwań, nie przekazał współnikom spółki partnerskiej — radcy prawnemu K. K., radcy prawnemu A1. G1. i adwokat A. G. egzemplarza umowy spółki, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1. Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
4. w okresie przynajmniej od dnia 1 marca 2017 r. do co najmniej dnia 6 marca 2017 r. w W., mimo kierowanych do niego próśb i wezwań, nie usunął ze strony internetowej [www.\[...\]](#) danych osobowych i informacji dotyczących adwokat A. G., radcy prawnego A. G.1 oraz radcy prawnego K.K., tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
5. w okresie przynajmniej od dnia 13 lutego 2017 r. do co najmniej dnia 6 marca 2017 r. w W. na stronie internetowej [www.\[...\]](#) podawał niezgodnie z rzeczywistością informacje o osobach wchodzących w skład zespołu Kancelarii tzn. na przedmiotowej stronie widniały informacje, że adwokat A. G. oraz radcowie prawni A. G.1 i K. K. wchodzi w skład zespołu Kancelarii, gdy w rzeczywistości osoby te nie współpracowały już z Kancelarią, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
6. w okresie między listopadem 2016 r. a lutym 2017 r. w W. groził adwokat A. G., radcy prawnemu A. G.1 i radcy prawnemu K. K. tym, że jeśli nie zawrą ze spółką pod firmą X. Sp. z o.o. w W. umowy o współpracy, wbrew ich woli zarejestruje spółkę partnerską, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014

Nadzwyczajnego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

7. w okresie od dnia 21 kwietnia 2017 r. do dnia 13 stycznia 2020 r. w W. nie zwrócił adwokat A. G., mimo jej żądania, zaświadczenia o prawie wykonywania przez nią zawodu adwokata, a w okresie nie później niż od maja 2017 r. do dnia 13 stycznia 2020 r. w W. nie zwrócił radcy prawnemu A. G.1, mimo jej żądania, zaświadczenia o prawie wykonywania przez nią zawodu radcy prawnego, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego; w okresie od dnia 31 sierpnia 2018 r. do chwili obecnej nie zawiadamiał Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] o kolejnych zwieszeniach i wznowieniach prowadzenia działalności gospodarczej w formie kancelarii radcy prawnego, tj. popełnił czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych [...] uznał obwinionego za winnego czynów opisanych we wniosku o ukaranie w punktach 1-8 i wymierzył mu za czyn opisany w punkcie pierwszym wniosku o ukaranie karę pieniężną w kwocie 13.000 zł, za czyn opisany w punkcie drugim wniosku, karę pieniężną w kwocie 4.000 zł, za czyn opisany w punkcie trzecim wniosku o ukaranie, karę pieniężną w kwocie 4.000 zł, za czyn opisany w punkcie czwartym wniosku - karę nagany, za czyn opisany w punkcie piątym - karę nagany, za czyn opisany w punkcie szóstym wniosku o ukaranie - karę zawieszenia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 18 (osiemnastu) miesięcy, za czyn opisany w punkcie siódmym wniosku - karę pieniężną w kwocie 4.000 zł zaś za czyn opisany w punkcie ósmym wniosku o ukaranie - karę pieniężną w kwocie 5.000 zł. Dodatkowo sąd dyscyplinarny I instancji orzekł wobec obwinionego zakaz wykonywania patronatu na czas 10 lat. Następnie sąd dyscyplinarny na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych, kary pieniężne orzeczone w pkt. 1,2,3,7 i 8 połączył i jako karę łączną wymierzył obwinionemu radcy prawnemu karę pieniężną w wysokości 24.000 zł. W myśl dyspozycji art. 65¹ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych sąd dyscyplinarny

I instancji kary orzeczone w punktach 4-5 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę nagany. Ponadto, na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, sąd dyscyplinarny I instancji obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Odwołanie od tego orzeczenia wniósł obwiniony.

W wyniku rozpoznania odwołania Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, orzeczeniem z dnia 8 czerwca 2022 r., wydanym w sprawie o sygn. akt [...], uchylił punkty: 2, 4, 5, i 6 zaskarżonego orzeczenia i umorzył postępowanie w tym zakresie; uchylił punkt 11 zaskarżonego orzeczenia; zmienił punkt 9 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas pięciu lat; zmienił punkt 10 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że na podstawie art. 65¹ ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych rozwiązał karę łączną wymierzoną za orzeczone w punktach: 1, 3, 7 i 8 kary pieniężne i w to miejsce wymierzył obwinionemu radcy prawnemu karę łączną w postaci kary pieniężnej w wysokości 23.000 zł. W pozostałym zakresie utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Ponadto sąd dyscyplinarny II instancji zasądził od obwinionego na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, koszty postępowania odwoławczego w kwocie 3.000 zł.

Kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 8 czerwca 2022 r. wywiódł obwiniony, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zawartemu w punkcie pierwszym zarzucił rażąco obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych poprzez umorzenie postępowania w zakresie pkt. 2, 4, 5, i 6 orzeczenia sądu dyscyplinarnego I instancji zamiast uniewinnienia obwinionego w odniesieniu do tych czynów, w sytuacji gdy obwiniony wnosił o uniewinnienie, a postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości i zaistniały podstawy

do uniewinnienia, tj. zaistniała konkurencja dwóch negatywnych przesłanek procesowych z art. 17 § 1 pkt 1 lub 2 i pkt 6 k.p.k.

Zaskarżonemu orzeczeniu zawartemu w punkcie piątym zarzucił:

1. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 1,2,3,4,5,6,7,8 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych poprzez całkowite nierozpoznanie zarzutów zawartych w odwołaniu od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP [...] z dnia 22 czerwca 2021 r. wydanego w sprawie o sygn. akt: [...];
2. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 1,2,3,4,5,6,7 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 452 § 3 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.k., poprzez jego błędne zastosowanie a wszystkich tych przepisów w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, a w konsekwencji naruszenie art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i art. 6 k.p.k. polegającą na oddaleniu wniosków dowodowych obwinionego zgłoszonych w odwołaniu od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 22.06.2021 r. (sygnatura akt [...]) podczas, gdy wszystkie wnioskowane dowody dotyczyły okoliczności, które w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, miały istotne znaczenie dla ustalenia, czy zostały popełnione delikty dyscyplinarne zarzucane obwinionemu. W konsekwencji obwiniony został pozbawiony konstytucyjnego prawa do obrony;
3. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 1,2,3,4,5,6,7 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 6 k.p.k. w zw. art. 453 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., art. 70³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 449 § 1 k.p.k. w zw. z art. 450 § 3 k.p.k. a contrario wszystkich tych przepisów k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, a w konsekwencji

naruszenie art. 42 ust. 2 Konstytucji RP polegającą na niezawiadomieniu obwinionego o rozprawie przed WSD oraz pominięciu wniosku dowodowego z wyjaśnień obwinionego zgłoszonego w odwołaniu od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 22.06.2021 r. (sygn. akt [...]) podczas, gdy wnioskowany dowód dotyczył okoliczności, które w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, miały istotne znaczenie dla ustalenia, czy zostały popełnione delikty dyscyplinarne zarzucane obwinionemu. W konsekwencji obwiniony został pozbawiony konstytucyjnego prawa do obrony;

4. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 1,2,3,4,5,6,7,8 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrażając przepisy postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 99a § 1 k.p.k. w zw. art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. art. 457 § 1 i 3 k.p.k. oraz art. 423 § 1 k.p.k. a wszystkich tych przepisów w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, polegającą na nie sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia na formularzu, jak również na braku wskazania jakie fakty odwoławczy sąd dyscyplinarny uznał za udowodnione a przede wszystkim na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, a ponadto na nie sporządzeniu uzasadnienia orzeczenia w terminie 14 dni od daty ogłoszenia tego orzeczenia, przez co uniemożliwił kontrolę kasacyjną przedmiotowego orzeczenia, jak również rażąco obrażając przepisy postępowania, mającej istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k., w zw. z art. 99a § 1 k.p.k. w zw. art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. art. 457 § 1 i 3 k.p.k. poprzez zaniechanie naprawienia przez odwoławczy sąd dyscyplinarny analogicznych do wymienionych powyżej wad uzasadnienia sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji;
5. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 8 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - jaskrawo rażąco obrażając przepisy postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji i stanowiącą bezwzględną podstawę uchylecia orzeczenia, tj. art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 681 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw.

z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k oraz art. 434 § 1 k.p.k. a wszystkich tych przepisów w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, polegającą na wydaniu orzeczenia wykraczającego poza skargę wniesioną przez rzecznika dyscyplinarnego poprzez stwierdzenie przez odwoławczy sąd dyscyplinarny dopuszczenia się deliktu dyscyplinarnego przez obwinionego nie poprzez zaniechanie przez obwinionego zgłaszania zawiesznień i wznowienie działalności, tylko brak przez obwinionego zgłaszania zmian co do formy, nazwy i adresu wykonywanego przez niego zawodu oraz poczynienie nowych ustaleń faktycznych na niekorzyść obwinionego;

6. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 1 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 2 ust. 1 k.p.c., art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych, art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, polegającą na pozbawieniu obwinionego prawa do sądu w zakresie spornego roszczenia D. B. stanowiącego sprawę cywilną, jak również polegającą na przyjęciu, że odmowa zapłaty przez obwinionego kwoty 13.000,00 złotych D. B. stanowiła przewinienie dyscyplinarne, podczas gdy zasadności tego roszczenia sformułowanego przez D. B. nie stwierdzono w żadnym postępowaniu sądowym i D. B. nigdy - aż do chwili obecnej – z takim roszczeniem nie wystąpił, zaś miało ono charakter dalece sporny i zostało zakwestionowane przez obwinionego m. in. w związku z kwestiami opisanymi w sformułowanych wcześniej zarzutach, zaś sąd dyscyplinarny apriorycznie i błędnie przesądził o zasadności tego roszczenia bez rozpoznania istoty sprawy, w sytuacji gdy o przewinieniu dyscyplinarnym można byłoby ewentualnie mówić dopiero w sytuacji, gdyby obwiniony w sposób celowy uchylił się od zapłaty roszczenia bezspornego i uznanego przez siebie albo stwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądu, gdyż w innym wypadku dochodzi do sytuacji, w której radca prawny nie ma prawa odmówić komukolwiek zapłaty wyartykułowanego przez tę inną osobę roszczenia, bowiem zachowanie takie może być postrzegane jako delikt

dyscyplinarny, co odbiera radcy prawnemu możliwość skorzystania z prawa do obrony swoich racji przed sądem powszechnym właściwym do rozpoznania tego rodzaju spraw, zaś z sądu dyscyplinarnego czyni całkowicie bezpodstawnie sąd cywilny, podczas gdy nie taka jest systemowa rola sądu dyscyplinarnego;

7. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 4 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającą na przyjęciu, że nieusunięcie danych osobowych i informacji dotyczących osób wskazanych w treści zarzutu wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy nie może wypełniać tych znamion zachowanie polegające na wykonaniu zobowiązania wynikającego bezpośrednio z umowy, zaś w realiach niniejszej sprawy każda z osób, której dane podlegały ujawnieniu na stronie, miała zawartą ze spółką [...] sp. z o.o. umowę o współpracy, z której § 2 ust. 3.1. wynikało zobowiązanie spółki do ujawnienia osobistego profilu każdej z osób wskazanych w zarzucie, zaś umowy te w okresie wskazanym w treści zarzutu obowiązywały, zaś sąd nie poczynił żadnych miarodajnych ustaleń faktycznych z których wynikałoby, iż umowy te nie obowiązywały, co wyklucza przyjęcie, że doszło do wypełnienia znamion deliktu dyscyplinarnego;
8. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 5 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającą na przyjęciu, że podawanie danych osobowych i informacji dotyczących osób wskazanych w treści zarzutu wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy nie może wypełniać tych znamion zachowanie polegające na wykonaniu zobowiązania wynikającego bezpośrednio z umowy, zaś w realiach niniejszej sprawy każda z osób, której dane podlegały ujawnieniu na stronie, miała zawartą ze spółką X. sp. z o.o. umowę o współpracy, z której § 2 ust. 3.1.

wynikało zobowiązanie spółki do ujawnienia osobistego profilu każdej z osób wskazanych w zarzucie, zaś umowy te w okresie wskazanym w treści zarzutu obowiązywały, zaś sąd nie poczynił żadnych miarodajnych ustaleń faktycznych z których wynikałoby, iż umowy te nie obowiązywały, co wyklucza przyjęcie, że doszło do wypełnienia znamion deliktu dyscyplinarnego;

9. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 6 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającą na przyjęciu, że zapowiedź dokonania przez obwinionego rejestracji spółki w przypadku, w którym nie nastąpi ogólny konsensus wszystkich jej stron co do zmiany formy prawnej realizowanego projektu na inną niż forma spółki partnerskiej wypełniała znamiona przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy nie jest dopuszczalne przyjęcie, że zachowaniem naruszającym godność zawodu radcy prawnego albo zasady koleżeństwa byłoby wykonanie obowiązku oraz uprawnienia wynikającego bezpośrednio z przepisów prawa, a to z art. 26 § 3 k.s.h. w zw. z art. 89 k.s.h.;
10. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 7 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażąco obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającą na przyjęciu, że niedokonanie zwrotu zaświadczenia o wykonywaniu zawodu przekazanego obwinionemu w celu dokonania rejestracji spółki partnerskiej mogło realizować znamiona przewinienia dyscyplinarnego, w sytuacji gdy dokumenty te zostały obwinionemu powierzone w związku z planowaną rejestracją spółki partnerskiej zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy i nie istniała żadna podstawa prawna do żądania ich zwrotu, a tym samym brak ich zwrotu nie mógł prowadzić do naruszenia godności zawodu radcy prawnego czy lojalności koleżeńskiej, a tym samym stanowić deliktu dyscyplinarnego;

11. w zakresie w jakim odnosi się do deliktów zarzucanych w pkt 8 wniosku o ukaranie z dnia 28 stycznia 2020 r. - rażącą obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, polegającą na przyjęciu, że brak zawiadomienia o zawieszeniach i wznowieniach prowadzenia działalności gospodarczej w formie kancelarii radcy prawnego stanowi delikt dyscyplinarny, podczas gdy zachowanie to nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego, gdyż ani ustawodawca, ani organy samorządu radców prawnych nie nałożyły obowiązku niezwłocznego zawiadamiania Rady OIRP o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 22 ust. 1 ustawy prawo przedsiębiorców lub każdej dokonanej zmianie w zakresie tego zawieszenia.

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 8 czerwca 2022 r., sygnatura akt [...] i uniewinnienie go w sytuacji oczywiście niesłusznego skazania.

Jako wniosek ewentualny skarżący zgłosił uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 8 czerwca 2022 r., sygnatura akt [...] i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie, w kasacji został podniesiony zarzut rażącego naruszenia przepisu art. 457 § 3 k.p.k., a także przepisu art. 433 § 2 k.p.k., co skarżący rozwinął w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia podnosząc, że w motywach pisemnych orzeczenia sądu odwoławczego brak jest ustosunkowania się do sformułowanych w odwołaniu zarzutów.

Jak wynika z utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, na podstawie przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., które znajdują zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych w oparciu o przepis art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, sąd odwoławczy jest obowiązany

rozważyć wszystkie zarzuty zawarte w odwołaniu, w tym i okoliczności przytoczone na ich poparcie, a w uzasadnieniu orzeczenia podać, dlaczego uznał je za zasadne lub niezasadne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2017 r., SDI 2/17, Lex nr 2309621; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2011 r., SDI 20/11, Lex nr 1619492; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2011 r., SDI 14/11, Lex nr 1619490; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2018 r., IV KK 257/18, Lex nr 2580211; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2018 r., V KK 360/17, Lex nr 2469505).

Obraza przepisów art. 433 § 2 k.p.k. ma miejsce wówczas, kiedy sąd odwoławczy nie rozważy którekolwiek zarzutu sformułowanego w środku odwoławczym, bądź gdy uczyni to w sposób odbiegający od standardów rzetelności, a obraza przepisu art. 457 § 3 k.p.k. będzie mieć miejsce, gdy w uzasadnieniu orzeczenia sądu *ad quem* nie zostanie przedstawiona precyzyjna argumentacja, wyjaśniająca dlaczego sformułowane zarzuty i wnioski odwoławcze oraz argumenty przytoczone na ich poparcie uznano za zasadne lub niezasadne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2017 r., SDI 2/17, Lex nr 2309621).

W treści odwołania, którego autorem był obwiniony D. P., sformułowano 31 zarzutów dotyczących: rażącego naruszenia treści art. 423 § 1 k.p.k. oraz art. 424 § 1-2 k.p.k. w zw. z art. 99a § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych; obrazy przepisu postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 7 k.p.k. przez dowolną i niewszechstronną ocenę materiału dowodowego; obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; rażącej niewspółmierności orzeczonej w pkt 1, 3, 7, 8 kary pieniężnej zaś w pkt 7 kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu; obrazy przepisów prawa materialnego innej niż w zakresie kwalifikacji prawnej; obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego; obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych; obrazy przepisu postępowania mającej wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 391 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych. Skarżący zarzucił również szereg błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia.

W odwołaniu od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, skarżący wniósł o przeprowadzenie licznych dowodów, takich jak: przesłuchanie w charakterze świadków K. M., M. B., A. G., A. N., O. J., W. R. oraz dopuszczenie dowodu z wyjaśnień obwinionego D. P.

Dokonana przez Sąd Najwyższy analiza treści uzasadnienia orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wykazała, że sąd dyscyplinarny II instancji istotnie nie odniósł się w sposób rzetelny do podniesionych w odwołaniu zarzutów, zaś wnioski dowodowe oddalił na rozprawie, jako niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy oraz zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania (k. 327).

Pisemne uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia, wskazuje, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny poprzestał na obszernym opisanu części historycznej i wskazaniu podniesionych przez obwinionego zarzutów. Poza przytoczeniem stanu faktycznego, ustalonego przez sąd dyscyplinarny I instancji i uznaniu go za własny, nie odniósł się do treści większości z podniesionych zarzutów, całkowicie je pomijając. W uzasadnieniu orzeczenia sądu *ad quem* nie przedstawiono rzetelnej argumentacji odnoszącej się do dwóch zarzutów - błędu w ustaleniach faktycznych, zarzutu związanego z wydaniem egzemplarzy umowy spółki partnerskiej oraz zarzutu naruszenia art. 2 ust. 1 k.p.c., art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych, art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 KERP oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji a polegającego na pozbawieniu obwinionego prawa do sądu w zakresie spornego roszczenia D. B., roli obwinionego jako pomysłodawcy i realizatora koncepcji kancelarii prawnej i pobrania przez niego od D. B. kwoty 13.000 zł. Zarzuty te omówiono zbiorczo i zdawkowo bez poddania ich należytej analizie.

Jak słusznie zauważył autor kasacji, uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia Sądu II instancji nie czyni zadość warunkom wynikającym z treści art. 457 § 3 k.p.k. To uprawnia z kolei do konstatacji, że przeprowadzona w tym wypadku kontrola instancyjna była co najmniej niepełna. Nie pozostaje to również bez wpływu na możliwość prawidłowej oceny orzeczenia poddanego kontroli sądu kasacyjnego. Rzetelność w świetle art. 457 § 3 k.p.k. oznacza, że sąd odwoławczy nie może odnieść się do zarzutu jedynie ogólnikowym stwierdzeniem, że zarzut ten jest niesłuszny. Sąd dyscyplinarny II instancji nie sporządził uzasadnienia w sposób

rzetelny. Powinien bowiem wykazać, jakiego rodzaju rozumowanie doprowadziło go do stwierdzenia, że dany zarzut i argumentacja podniesiona na jego poparcie przez obwinionego okazały się być nietrafne. W argumentacji tej sąd odwoławczy powinien przywołać powody dotyczące kontrolowanego orzeczenia, dla których uwzględniono lub oddalono zarzuty podniesione w środku odwoławczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt III KK 382/17). Takiej konstrukcji zabrakło w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Powyższe uzasadnia ocenę, że zaskarżone orzeczenie nie spełnia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k.

Przytoczone okoliczności wskazują jednoznacznie, że postępowanie przed sądem dyscyplinarnym II instancji obarczone było błędami, a kontrola odwoławcza nie miała charakteru kontroli rzetelnej, która odpowiadałaby standardom określonym przez przepisy art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Z tych względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że na etapie postępowania odwoławczego doszło do rażącej obrazy wskazanych przepisów proceduralnych.

Uznając za zasadny wskazany wyżej zarzut kasacyjny, stosownie do treści przepisu art. 436 k.p.k., który znajduje zastosowanie w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 518 k.p.k., Sąd Najwyższy uznał, że rozpoznanie pozostałych zarzutów sformułowanych w kasacji, byłoby bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania.

W takiej sytuacji, skoro kontrola zaskarżonego kasacją orzeczenia nie jest możliwa, wystąpiła konieczność jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]